

HILBERRIAK

PIERRE NARBAITZ (1910-1984)

Pierre Narbaitz kalonjea galdu du Euskal-Herriak (*)

Abuztuaren 16-an, Kanbo-ko "Arditeia" deitu apez zaharren artategian Pierre-Pascal Narbaitz jaun kalonjea itzali zaiku eritasun luze baten ondotik.

Azkarate bere sort-herrian ukan ditu ehorzte ederrak: Jaun apezpikua eta Hiriart-Urruty bikario jenerala lagun, bildu dira 20 apez segurik eta Hiriart-Urruty jaunak egin du egunari zoakon prediku ederra.

Narbaitz jauna sortu zen 1910-eko Martxoaren 25-ean. Gazterik senditu zuen apezgorako deia.

Hortako eskolak egin zituen Belok-en (1923-1926). Uztaritzeko semenario ttian (1926-1928) eta Baionako semenario handian (1928-1934).

Bikario jenerala

Apeztua izan zen 1934-eko Uztailean eta urte bat iragan zuen Uztaritzeko semenarioan erakasle.

1935-ean eta urte bat iragan zuen Uztaritzeko semenarioan erakasle.

1935-ean Jaun apezpikuak igorri zuen Tolosarat grado-keta, eta bi urteren buruan itzuli zen bi lizentzia irabazirik: letretakoa eta filosofiakoa.

Baionarat izendatu zuten apezgai handien eskolatzerat. Haren ikasle ohiek diotenaz aire fresko bat ekarri zuen etxe hortarat, erakaspén berrienak eta sakonenak ere gogo guzieren menerat ekartzen zituela argiturik eta erresturik.

Hain hartze on eta jakitate handiko apezga Mgr. Vanstermerghe-k nahi ukan zuen apezpikutegirat hurbildu eta hasteko Diosesako astekaria haren eskuetan ezarri zuen, geroxago (1943) gainerat emaiten zuela Obren buru.

1945-ean Mgr Terrier-ek ohorezko kalonje izendatu zuen eta 1952-an bikario jeneral.

(*) *Herria* aldizkariaren 1766 zenbakitik jasoa, hots: 1984.eko Abuztuaren 30ekotik.

Mgr Gouyon-ek atxiki zuen gradu hortan. Mgr Vincent jin zenean Narbaitz jaun kalonjeak galdatu zuen bikario jeneral kargutik ateratzea eta ohorezko bikario jeneral tituluarekin ereman du 1964-etik hil-artinoko denbora, Luzaiden bizi zelarik bere arrebaren etxean, baina izkiriburuzko lanari sekulan ez bezala lotua.

Gizonaren jitea

Orok goresten zuten Narbaitz jaunaren izpiritu argi, bizi eta sakona, orotara idekia, gauza berrien ez lotsa. Aitortzen ere zuten jendekina zela, mintza-erretxa: begia nürñir, ezpaina irrisu, eskua zabalik prest zagon nor nahiren errezebitzera, ele goxo ederrez kausitzen ziolarik.

Borondate eskasik ez zuen. Izaitekotz bere hari atxikia eta, hartaratzeko jokolari ona. Baina erran zahar batek diona: zuhaitz handiak itzal gehiago egiten du ixkilinbak baino, nahiz hunek ere bere heinekoa egiten.

Zer nahi den, ez da alferrik egona bere mendea. Hiru apezpiku lagundu ditu diosesako ohiduren oraikotzen, bereziki parrokien eta eskola girixtinoen egituretan.

Kultura nasaiekoa baitzen, nahi ginituzke aipatu haren gogo-bihotzetarik jalgi lan andana bat. Hiru sailetan banatuko ditugu: 1. Erlisioea; 2. Musika; 3. Historia.

Erlisioe alorrean

Apeza izanez, ez gira harritu behar, ager-arazi baitzituen lau euskal Elizako liburu; hainitz predikatu du, bereziki okasione handietan: beila, biltzar, ehorzte-meza;

Saran Axular goretsi du, Baionan Aita Teillard de Chardin-en alde mintzatu da hiruzpalau aldiz, Irratian euskaraz frango luzaz larunbatetan eman ditu predikuak.

Izkiribuz bizi saindu batzu ezagut-arazi ditu, hala nola Jesusena, *Liburu ederrena* izeneko liburuan; San Frantses Jatsukoarena, euskaraz eta frantsesez; Loiolako Iñakirena “Gure herria” aldizkarian; Mixel Garicoits agerkari hortan berean.

Euskal liturgiari buruz, nola ez du sustatu euskararen usaia: hari zor diozkagu zenbait euskarazko. Prefazio eta *Gure Aita* batua. Harek asmatu du musikazko *Meza laburra*, eta hitz eta aire moldatu dotzen-erdi bat kantika. Ahantz gabe armonizazione andana bat.

Kattalinen gogoetak ezin ahantziak ditugu, liburu hortan mintzarazten baitzuen etxekandere euskaldun bat zentzu, fede eta bihotz handirekin. Hain ederra estimatu zuten mugaz haindikoez ere, nun Aita Villasantek Gipuzkoako mintzairean itzuli baitzuen eta arrakesta gaitza egin baitzioten.

Etxea izeneko emazteen aldizkari katolikoa ere gidatu izan du ezin hobeki, dena zentzu eta goxorekin. Beste aldian aipatuko dugu aldiz P. Narbaitzen musika lana.

Historia

Bere hogoi azken urtetan Narbaitz jaun kalonjeak arta eta sukar berezi batekin nahi ukan ditu ikertu eta argitarat eman gure euskaldun arbasoen berriak.

1962-an izkiriatu zuen *Euskaldunen ohorea*.

1970: *La bataille de Ronceveaux*.

1973: *Nola eta norekin hasi zen Nafarroako erreinua?*

1975: *Le matin basque*, liburu handi bat 518 orrialde (25 × 20 cm). Euskaldunen historia kondatzen du Jesusu sortu aintzineko hamekagarren mendetik, ondoko bederatzigarren menderaino. Frantziako Akademiak primatu du obra eder hori.

1978: *Nabarra*, 652 orrialde (22 × 15 cm). Liburu gotor hunek kondatzen du zer izana den Nafarroa bere erreegen mendetan 824-etik 1515-a arte. Hau ere lan aberatsa.

Azken hitza

Dugun erran bertze asko ixtudio barreatu dituela Narbaitz jaunak aldizkarietan. Zenbait bere izen deiturez sinatuak, baina andana bat izen ordez: P. Arradoy, P. Navarre, Ttuntun, Dorré. Euskara biziki, goxoki zerabilan eta Euskaltzaindiak urgazle izendatu zuen. Euskaltzain oso ere izan zen izendatua, baina errefusatu zuen ez zuela astirik biltzarretarat jarraikitzeko.

Hitz batez handizki ohoratu du Eliza eta Euskalherria. Otoitz bana zor diogu euskaldunok.

Pierre Lafitte